

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za celo leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto..... \$7.00
Za inozemstvo celo leto..... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 150. — ŠTEV. 150.

NEW YORK, TUESDAY, JUNE 28, 1921. — TOREK, 28. JUNIJA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

SOCIJALISTI PROTI DIKTATORSTVU

AMERIŠKI SOCIJALISTI NOČEJO DOVOLITI, DA BI SE V STRANKARSKI POLITIKI OMENJALO VLADO PROLETARIJATA — TRI RESOLUCIJE SO BILE PORAZENE.

Detroit, Mich., 26. junija. — Prevzeta od takozvane "samomorilne manije", kot jo je značilni znani Morris Hillquit, je socialistična narodna konvencija danes porazila tri resolucije, ki so skušale z različnimi besedami in izrazi definirati ali ugotoviti pojem "diktatorstva proletarijata", kot dela politika socialistične stranke. Konvencija je nadalje porazila dve resoluciji, ki sta trdili, da ni diktatorstvo proletarijata sedaj na dnevnem redu socialistične stranke. Še, ki je trajala tri ure in pol, se je končala s sklepom, da se izključi iz politike stranke vsako omenitev diktatorstva delavskega razreda.

Boj proti vključenju diktatorstva so vodili Morris Hillquit, Viktor Berger, Algernon Lee in Cameron King iz Californije. Diktatorstvo proletarijata so ti označili kot nerazdružljivo spojeno v ameriškem duhu z rečim terorjem v Rusiji ter izjavili, da je brez vsake koristi ugotoviti politiko, ki bi nikdar ne prišla v poštev, razven če bi se v daljni bodočnosti vprizorilo socialistično revolucijo.

— Zakaj diktirati leta 1921, kaj naj store naši unuki leta 1980? — je vprašal Viktor Berger, dočim je King izjavil:

— Teror je neločljiv od diktatorstva proletarijata. Treba vam je teorija, da uveljavite to diktatorstvo.

J. Louis Enghal in William F. Kruse, komunisti iz Chicaga in člana levega krila, sta predložila dve resoluciji, v katerih sta trdila, da imajo delavski razredi pravico uveljaviti diktatorstvo v namenu, da zagotove uspeh socialni revoluciji in da obstaja dolžnost, da se ne sme dovoliti ničesar, kar bi stalo na poti, da postanejo delavski razredi v resnici obvladujoči razred. Prva resolucija je dobila le štiri glasove, druga pa osem.

Hillquit je ponudil nadomestilo, ki je definiralo to diktatorstvo "kot politično vlado delavskega razreda v dobi prehoda od kapitalističnega sistema do socialističnega reda ter dostavil:

— To bi ne bilo po potrebi spojeno z omejevanjem političnih pravic nasprotnikov ali pa z nasiljem in terorjem.

Delegacija iz New Yorka je bila razdeljena in delegata Orr in Solomon sta oba zahtevala porazitev vseh tozadevnih predlogov.

Predlog Hillquita je bil nato porazen, 11 proti 20.

J. W. Richman iz Washington, D. C., je rekel, da je prizor neznačne pešice 10.000 socialistov, ki govore o diktatorstvu proletarijata, bedast ter stavi proti resoluciji, v kateri se je izjavljalo, "da ne smatramo celo vprašanje za zadostno važnost ob tem času, da bi se glasovalo zanj ali proti njemu".

Obe stranki pa sta pa napadli njegov predlog in njegov lastni glas je bil edini, katerega je dobil za to.

Viktor Berger je napadel komuniste v stranki in tako Kruse kot Enghal sta odgovorila

Komunisti so izdali cirkularje v Milwaukee tekom preteklega aprila, v katerih so svetovali delavcem, naj ne glasujejo, ker bo revolucija prišla dne 1. maja, — je rekel Berger. — Dvigniti so se hoteli v vsem svojem veličanstvu ter strmoglaviti obstoječi red. Dne 1. maja pa je deževalo. Vseled tega so preložili svojo revolucijo ter določili datum na 6. maja. Dne 6. maja pa je neki policist aretiriral dva njh, ker sta metala po cestah letake, kar je proti občinski odredbi in revoluciji se ni nikdar završila.

— Enghal in Kruse, prvobornitela komunizma, ne pripadajo proletarijatu. Ona dva spadata v "salarijat", ker živita od denarja, katerega dobivata od socialistične stranke. Enghal se je oprijel naše stranke, v katero ne spada. Pripravljen sem radi njega imeti komunistično stranko ter pisati vse lepe reče članke katere hoče, a nočem, da bi uganjal sabotažo v naši lastni stranki od znotraj, kar dejanski skuša storiti.

Na programu konvencije so v nadaljnjem vprašanja političnih in splošnih stavk ter stališča stranke napram organiziranemu delu.

ITALIJANSKO MINISTRSTVO GRKI SO Vendar ENKRAT ZMAGALO.

Rim, Italija, 27. junija. — Italijanska poslanska zbornica je dala danes kabinetu ministrskega predsednika Giolitti-ja zaupnico z 234 glasovi proti dve stotim. O zaupnici se je glasovalo po debati glede odgovora na prestolni govor. V debati je opozicija z veliko silo napadla zunanjo politiko vlade, pri čemur so fašisti prav posebno napadli grofa Sforzo, italijanskega ministra za zunanje zadeve. Nacionalisti, klerikale in socialisti so dali izraza svojemu nezadovoljstvu le pri posameznih delih govora grofa Sforze, posebno taktik, ko je govoril minister o Reki ter o pogodbi v Rapallo, katero je Italija sklenila z Jugoslavijo.

HIMEN.

V New Yorku se je poročil Mr. Frank Pire s hčerko znanega rojaka Johna Jurkasa. Na svadbi je bilo jako prijetno in zabavno. Novoporočencema želimo obilo sreče!

Nadaljevanje trgovskih pogajanj

med Čehoslovansko in Madžarsko. so se pojavile visoke ledene gore

Iz Prage poročajo: Madžarski na nekem kurzu, ki teče paralelno trgovinski delegati so dospeli v z kurzom večine parnikov. Obrež Prago, nakar se bodo nadaljevala be opazovalne ladje so zapazile številne ledene gore tudi 200 milj južno od Grand Banks.

LORD CURZON IN NJEGOVA ŽENA.

Pred kratkim je podelil angleški kralj ministru lordu Curzonu častni naslov markiza. Njegova žena je Amerikanka, hčerka pokojnega ameriškega poslanika v Braziliji, Hintsa.

VELIKI POLOM V SUHEM TABORU ENAJST MRTVIH PRI SKRIVNOSTNEM POŽARU

Glavni odvetnik prohibicijskega komisarja je odstopil. — Njemu se gabi izvedenje postave.

Washington, D. C., 27. junija. Svarilo, da bo mogoče celi prohibicijski položaj podvržen sodniški intervenciji in sodnji pregledu, če se ne bo zelo na pomoč bolj pametnih metod in če ne bodo postali skrajni apostoli suhega tabora, je objavil včeraj zvečer Alfred D. Van Buren, ko je objavil svojo resignacijo kot glavnega odvetnika zveznega prohibicijskega komisarja.

— Dežela hiti proti prohibicijski anarhiji, — je izjavil. — Če ne bodo stopili na mesto histerije in razburjenja trezni in hladni razmisleki, bo izginil ves respekt do postave, to je respekt, ki je potreben za izvedenje te postave.

Van Buren je objavil svojo resignacijo, potem ko se je sprl s prohibicijskim komisarjem radi Palmerjevega pravoreka, ki je proglasil postavnim predpisovanje piva in vina v zdravilne svrhe. Van Buren je izjavil kongresniku Volsteadu, da bodo nove določbe še bolj otežkočale izvedenje postave.

Svarilo odvetnika je prišlo na predvečer glasovanja glede Wilis-Campbell predloge v poslanski zbornici, ki bo mogoče sprejeta še tekom današnjega dne.

Predloga prepoveduje pivo kot medicino ter predpisuje zdravniškom, da smejo predpisovati žganje le v gotovih množinah. Prohibicijski komisar je dobil potem te odredbe nove polnomoči.

— Ameriški narod ni pričakoval, da bo šel kongres v tej vrsti zakonodaje tako daleč kot je dejanski šel, — je rekel Van Buren. — Ko je narod uvidel, da se ovira zdravniško prakso, trgovino z zdravili kemično industrijo ter celo vero samo, je odstopil na dan ogorčen radi tega postopanja. Iz vseh delov dežele so dvignili ljudje trgovine in profesij protest proti nadaljnjemu omejevanju zakonitih pravic.

— Pri zaslišanju coronerja se je porota omejila na to, da je oddala povsem formalen pravorek.

MANJ KALIJA V NEMČIJI.

Berlin, Nemčija, 27. junija. — Kalijev sindikat je objavil, da je padla produkcija kalija v prvih petih mesecih tekočega leta za 150.000 ton, v primeri s produkcijo tekom iste dobe preteklega leta. Padanje produkcije se pripisuje stagnaciji tako na domačih kot inozemskih trgih.

LJUBLJANSKI LIBERALCI POPOLNOMA POGORELI

Županom je bil izvoljen narodni socialist Anton Pesek. — Podžupan je socialist dr. Perič.

8. junija popoldne se je novoizvoljeni ljubljanski občinski svet zbral k svoji prvi seji, da izvoli župana in podžupana. Že pred 5. uro so se zbrali občinski svetniki v magistratni dvorani. Klerikalni občinski svetniki so imeli bele nageljne, komunisti in socialisti rdeče, narodni socialisti pa svoje znake.

Pri prvi volitvi je bilo oddanih 48 glasovnic. Dobil je dr. Triller, (liberalci) 18 glasov, Pesek (narodni socialisti) 18, Vencajz (komunisti) 11, ena glasovnica je bila prazna. Ker ni noben kandidat dosegel absolutne večine, je predsednik takoj odredil drugo volitev. Oddanih je bilo zopet 48 glasovnic. Dr. Triller je dobil 19 glasov, Pesek 18, Vencajz 11 glasov.

Predsednik je nato odredil ožjo volitev med dr. Trillerjem in Peskom. Da se pa morejo stranke med seboj porazgovoriti, je prekinil sejo za 5 minut.

Nato se je vršila ožja volitev med dr. Trillerjem in Peskom. Oddanih je bilo 48 glasovnic. Dobil je dr. Triller 19 glasov, Pesek 28 glasov, ena glasovnica, glaseča se na ime dr. Periča, je bila neveljavna.

Predsednik nato proglasi, da je z absolutno večino izvoljen za župana Anton Pesek. Vpraša Peska, če sprejme volitev, nakar ta odgovori, da sprejme.

Takoj nato se je vršila volitev podžupana. Oddanih je bilo 48 glasov. Dobil je socialisti demokrat dr. Perič 29 glasov, 19 glasovnic je bilo praznih. Izvoljen je bil tedaj dr. Perič. Sledilo je viharno ploskanje v dvorani in na galeriji. Z galerije se čujejo razni kliči: "Konec liberalcev! Konec liberalne korupcije! Živel novi župan!" Predsednik svari galerijo, naj se ne vmešava.

Ker je bil dnevi red izčrpan, je nato predsednik zaključil sejo.

Poparjeni pa so bili liberalci v dvorani in na trgu, ker so do zadnjega hipa upali, da bo za župana izvoljen dr. Triller, ki je takoj po končani seji hitel čez cesto na ravnost v Ljubljansko kreditno banko.

GRŠKE ČETE SO ZAVZELE ISMID.

Carigrad, Turčija, 26. junija. Grškimi četam se je posrečilo zavzeti mesto Ismid ob Marmarskem morju. Mesto so obstrlevala grške boje ladje vse dan in vso noč. Turki so se morali umakniti. V mestu je le malo hiš, ki niso poškodovane.

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgrajske vlade dobé Jugoslavi potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadno pismo ne zadostuje več.

Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj jiše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gori omenjene listine.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

TROCKI IN VOJNA MED ANGLIJO IN AMERIKO

TROCKI JE DOLOČIL LETO 1924 ZA VOJNO MED ANGLIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI. — FUNT IZGUBLJA PROTI DOLARJU. — ANGLEŠKA PRODUKCIJA PREMOMA PADA.

London, Anglija, 26. junija. — Poročevalec Daily Herald, delavskega glasila, v Moskvi, je objavil v soboto sporočilo, da je Trocki v svojem nagovoru na Tretji kongres komunistične stranke v Kremlinu napovedal za leto 1924 mornariško vojno med Združenimi državami in Anglijo.

V odgovor na svoje lastno vprašanje: — Ali se nahajamo na poti proti dobi kapitalistične konsolidacije ali pa obnovljenih revolucionarnih konfliktov? — je narisal živahno sliko razkrojitve kapitalizma v centralni in zapadni Evropi.

V potrdilo svojih izjavanj je ugotovil, da je polovica kapitala narodov, zapletenih v vojno, sedaj izgubljena — in da je to položaj, ki je še bolj otežkočen vsled narastka prebivalstva v ozemljih, kjer se zaloga živil bliža svojemmu izčrpanju in kjer produkcija počiva.

— Anglija, — je izjavil, — izgublja svojo pozicijo svetovne pomembnosti. Njena produkcija premoga je padla za 20 odstotkov v teku sedmih let, dočim se je njen mornarski dolg povečal za enajstkrat. Angleški funt sterlingov je bil poražen in premagan od vsemogočnega dolarja.

Ameriko je opisal kot napihnjene požrešneža. — Trenutna tendenca proti kapitalistični stabilnosti v eni deželi ali drugi, pa še ne pomenja, da je nevarnost revolucije izginila. Buržuazja n bila v stanu zopet ustanoviti socialnega ravnotežja in vedno večja števila se potegnjena v razredni konflikt.

Trocki si je drznil označiti leto 1924 kot čas, ko bo dovedlo mornariško rivalstvo med Anglijo in Združenimi državami do mornariškega spopada med obema tema narodoma. Rekel je v zvezi s tem, da pogoji kot jih je ravnokar opisal, vzdržujejo taktike kot jih je sprejela komunistična internacionala. — Mi pa moramo premo-triti taktike na previden način, — je rekel, — v kolikor se tičejo vsake posamezne dežele.

Na tisoče delegatov je napolnilo veliko gledališče v Moskvi, ko je bil v četrtek odprt kongres in čuti je bilo konverzacije v vsakem evropskem in azijskem jeziku. V svojem uvodnem nagovoru je Trockij posvetil uvod tovarišem, ki so padli na revolucionarni fronti.

— Kar smatrajo reakcionarci za poraz komunizma, — je rekel, — so dejanski le neizogibna umikanja. Mi smo doživeli take poraze v Rusiji, a končali so se z veliko zmago proletarijata.

Zinovev je označil duha angleških premogarjev kot zgodovinski vzgled vstrajanja delavstva. Nato je obrnil pozornost na rdečo internacionala ter ugotovil, da ima ta organizacija sedaj več kot pet-rajst milijonov rednih in dobrih članov.

VEČ MOŽKIH KOT ŽENSK V AMERIKI.

Washington, D. C., 27. junija. Statistika, katero je objavil urad za ljudsko štetje, kaže, da je opaziti v razmerju med možkim in ženskim prebivalstvom Združenih držav majhno nazadovanje, katero je treba brez dvoma pripisovati vojni, ker je bilo tako nazadovanje opaziti tudi v letih, ki so sledila Državlanski vojni. Razmerje znaša 104 moške na sto žensk, dočim je bilo leta 1910 razmerje 106 možkih na sto žensk. V niala nastati nova evropska vojna. Zdraženih državah pride torej V slučaju takega konflikta, bi ne 53.900.276 možkih na 51.810.244 mogla Rusija ostati ravnodušna.

Rusija in Gornja Šlezija.

Sovjetski komisar Joffe, ki se začasno nahaja v Rigi, je izjavil, da zanima vprašanje Gornje Šlezije Rusijo samo v toliko, v kolikor bi radi tega vprašanja uteg-merje 106 možkih na sto žensk. V niala nastati nova evropska vojna. Zdraženih državah pride torej V slučaju takega konflikta, bi ne 53.900.276 možkih na 51.810.244 mogla Rusija ostati ravnodušna.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, sancealljivo in hitro. Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekoval urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$2.35	1,000 kron	\$ 7.50
400 kron	\$3.10	5,000 kron	\$37.25
500 kron	\$3.85	10,000 kron	\$74.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 3.00	500 lir	\$26.50
100 lir	\$ 5.50	1000 lir	\$52.00
300 lir	\$15.90		

NEMŠKA AVSTRIJA:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 2.75
5,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 12.00
10,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 24.00
50,000 nemško-avstrijskih kron	\$117.50

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dospe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo zajamčene izvanredno ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

Na višavi.

Povest. — Spisal Anton Koder.

(Konec).

II.

V bukovem gozdu nad kapelo sv. Lenarta pa je sekira daleč po gorah odmevala. Ondi je namreč celo dopoldne naš znanec, ki je raz višave zrl za pogrebom, drva za ogljenico sekal in na kupček nosil.

"Se to ogljenico zažgem, morda je zadnja. Uničila so očeta, tudi mene bodo. Ne bojim se tega. Ko bi le nje ne poznal!"

Tako je govoril mladenič polglasno samemu sebi, sedeč na bukovem deblu. Precej časa je slo nel ondi. Pokrivalo mu je zlezlo na oči in črni kodri so se mu vsuli po licih. Zaradit tega ni opazil, kako se mu je približala ženska od zadaj, pritisnila mu roki na oči in ga vprašala z izpremenjenim glasom: "Nande, ugani, kdo te je zasačil?"

Stresel se je mladenič, prijel prišleca za roki in vzkliknil: "Polonica, ti si! Od kod prideš sem, ali nisi bila pri pogrebu?"

Neprijetna so bila te besede prišli ženski; kajti zbledela je lahno v sicer rdeči lici in sama je nekako maglo spustila mladeničev obraz. Zbledel je tudi drvar Nande, ki je, ozri se v svojo sosedo, spoznal debeluhasto Planinko.

"Motila sem te, Nande, izvedeti sem hotela, kaj misliš tu v samoti. Prepričala sem se, da je res, kar pravi svet."

Tako je govorila smeje se ženska, bel robec je stiskala v roke, gledajoča v iznenadenega mladeniča.

"Ali res nimaš besede za me, Nande? Pa k tebi smem vendar sesti, je-li?" vpraša nato ženska in govorec prišede k mladeniču, desnico položi na njegovo ramo.

"Ali ste pokopali moža, pokopali?" vpraša čez nekoliko Nande. "Želel si je mira; saj veš: starost je slabost; zdaj pa počiva."

Pri zadnjih besedah potegne Planinka z robcem po očeh, kakor da bi hotela solzo prestreči, z levico pa poravnava svojo novo obleko in se skrivaje ozre po njej, da bi se prepričala, ali ni kaj na škodo, ker tu na bukovju sedi. Nato pa nadaljuje:

"Kaj pa ti samotariš tu, Nande? K pogrebu in pogrebščini sem te prišlovala."

"Delo sem imel, ogljenico moram naložiti."

"Treba ti je ne bo nakladati, čisto, če hočeš. Ti si prost. Kar si užil do sedaj neprijetnega zaradi rajnega, je proč. Vse se poravnava, če te je volja."

Razgrele so te besede žensko. Spozabila se je celo tako daleč, da je razmršene kodre mladeniču raz čela pogladila in ujeta njegovo desnico, na kateri je imel krvavo prasko, meneč:

"Nande, kaj si storil tu?"

"Poleno me je udarilo; nič ne de."

"In jaz sem se vrezala s kuhinjskim nožem", nadaljuje ženska, kačoz svojo desnico mladeniču.

"Pa zdaj niti zakonskega prsta na sneti ne morem, pogledj Nande!"

"Tega tudi treba ni; ostane naj, kjer je bil!"

"Ti si hudoben, Nande. Jaz sem zdaj prosta, da veš, popolnoma prosta — rešena. Zaradit tega nočem tudi spominati svoje desetletne pokore videti več."

Izgovorivši sname ženska s silo zlati prstan in ga vrže daleč po mahovju, rekoč:

"Ali ti je prav, Nande, tako, ali hočeš še več dokazov, da sem prosta popolnoma?"

"Kaj to meni mari?" odgovori mrzlo mladenič, igraje s sekiro po mahu.

Bledina spreleti zdajci žensko. Če je doslej njen lepo rejeni in okrogli život zakrival petdeset let njene življenja, postala je sedaj hipoma za deset let starejša. Urno vstane potem, dvakrat z desnice po čelu potegne in reče:

"Nande, tega ne zaslužiš jaz, da veš. Kar sem ti skrivala do sedaj pred ljudmi in povsod, pokazati sem ti hotela danes — in ti me zaničuješ! ... Pomisli, kdo sem, kakšno je moje posvetstvo, da si brez mene nič, ali pa najbolj premožen mož pod Grintovcem!"

Ustrašila se je ženska teh besed, ker se ji bil zbal mladenič sam. Trosti se je jela. Nenadoma pa začne, omahne na sedež nazaj in oklene svoji roki mlade-

nico okoli vratu, ihtec: "Zakaj sem morala poznati tebe!"

Medtem zašumi nekaj doli ob potu. Nande plane kvišku, iztrga se neprijetnemu objektu. Nekaj nepričakovane je moral videti, kajti zbledel je ter odšel trenutoma na nasprotno stran. Na bukovem deblu pa je sedela ženska, dokler se ni jelo mračiti. Jokala je, da so ji curki solza lili po licih. In ko se je ustavil jok, jame stiskati pesti, kakor da bi prisegala strašno maščevanje.

III.

Pri Spodnjem planincu sta molili neki večer stara gospodinja in edina dekla Reza večerno molitev. Tudi očenaš za rajnega sosedo sta pristavili, ko nekdo na vežni duri poteka. Ženski se prestrašita, a starejša se opogumi ter hiti v vežo in vpraša:

"Nande, ali si ti?"

Tuj glas odgovarja nazaj:

"Odrpiti in po rebri za mejo k nam tečite! Za našim vrtom Nande v krvi leži in se ne zave!"

"Pomagajte!" vzklikne starka.

Goreča treska ji odpade z desnice. Potem prihitel dekla in obe tečeta po rebri proti Zgornjemu planincu, kličeč med potom vse svetnike in svetnice na pomoč.

Tema je bila zunaj, pot strm in koreninast. Sape je zmanjkovalo starejši ženski. Po dolgem iskanju se izpodtakne dekla in pade na človeško truplo. Krik privabi kmala Planinčovo družino. Hlapci in dekla prihit z lučjo in najdejo Nandeta nezavestnega za vrtno ograjo. Stoprav pozno v noči se zave Nande.

"Ali so te, ali so te rokovanja?" ogovarja ga mati, izpirajoč mu rano na glavi.

Mladenič položi desnico na čelo, kakor da bi se hotel domisliti nekaj, potem pa reče polglasno:

"Uganka mi je, čudež, kako se je zgodilo to. Za Planinčovo ograjo sem slonel domu grede, kar me zadene težak kamen, da omahnem na zemljo."

Dalje ni mogel govoriti sin. Vročina mu je silila iz čela. Blesti jame. Imenoval je večkrat Polonico in gospodinjso sosedo Planinko. Se isto noč prihit Polonica Zgornjega planinca. K bolniku priside in moči Nandetovo roko s solzami.

Proti jutru se zave mladenič in prime Polonico za roko ter jo vpraša:

"Kdaj so se vrnilo snoči mati?"

"Stoprav po večernem zvonežu", odgovori plaho deklica.

Dalje ne poizveduje bolnik, ampak bolj se zbliži v lice, nekaj nerazumljivega govoreč samemu sebi. Čez nekoliko pa nadaljuje:

"Polonica, ali veš, da si sirota na svetu zdaj? Ali poznaš svojega največjega sovražnika?"

Jok odgovarja temu vprašanju.

"In vendar se imava rada, Polonica, in nič naju ne more ločiti na svetu."

Tako je tolažil Nande deklico, ko je odhajala v jutro, in zaklical je za njo:

"Pa svojo mačeho mi pozdravi! Poroči ji, da je slabo meril oni, ki je lučal kamenje v mojo glavo."

Ze drugi dan je Nandetu toliko odleglo, da je vstal in hodil z zavazano glavo po dvorišču. Tedaj pa mu mati skrivaje v kuhinjo namigne in reče:

"Zarabili nas bodo. Planinka se je baje v mesto peljala zaradi našega dolga." In temu se pristavi:

"Nande, njene hiše se ogibaj in pozabi Polonico! Očeta ti je uničil njen oče in žena bo naju. Glej, priča mi je Bog, da mu je plačal oče pred šestnajstimi leti, ko smo prišli sem, to posvetstvo, in prisegel je vendar, da ni dobil novca. To nas je uničilo. Nande, moliva za očetovo dušo, morda se je spozabil v resnici in zažgal potem njegove ogljenice. Poslednje ga je spravilo v preiskovalni zapor, kjer pa ni čakal sodbe."

Jok zatre besedo materi. Na kolenu zdrsne, povzdigne roki in pravi:

"Nande, če si otrok moj, najbolj nesrečne matere na svetu, ubogaj! Prokletstvo leži na Zgornjem in Spodnjem planincu. Kriva sem tega tudi jaz. Povem ti danes, pregrešila sem se zoper četrto zapoved božjo. Šla sem pred dvajsetimi leti skrivaje z doma s tvojim očetom. Stoprav v teh gorah sem našla kratak mir."

PODOBE IZ SANJ

Spisal: Ivan Cankar.

Te "Podobe iz sanj" so bile napisane v letih strahote 1914—1917. Zato je razumljivo, da mračnata beseda, ni tako postavljena, kakor bi po vsej pravici morala biti, in da je mračnata sestra in sestra. Vendar pa naj ostane vna, kakor je bilo: za ogleddo teh težkih dni in za spomin.

Jeseni 1917.

IVAN CANKAR.

SENCE.

Ali je mogoče, da se je to-zares primerilo? Primerilo se med živimi ljudmi, ob belem dnevu, pod solncem, ki je? — Človek ne verjame in ne občuti, da je resnično, ker je zanj preogromno, v svoji podobi do brezobličnosti spačeno in pretirano; kar plane predenj nenadoma, tuje, če strašno ali smešno; kar ga čez vsako mero poniža ali poviča; vse, kar se neznanu privali na njegovo pot, da mu zastane korak in pabot obmolne. Morda je tako, da ima človek, — vsak posebej, svoje merilo za življenje, ki so mu takorekoč od vsega početka namenjeni po njegovi naruri in moči. Kar je onstojan tega merila, ne velja, gre mimo njega, ni resnično. In ndarec, ki bi junaka pobil ob tla, ne zadene slabica. Doživljaji, ki so presegli mero, ostanajo za človeka brez pravega znamenja, — brez posebne bolečine, brez velike škode ali koristi. Kolikor jih je še v spominu, so megle, nedoločni, podobni licu, ki ga ugleda človek v sanjah in ne ve, kdo da je, kje in kdaj da ga je poprej že videl. Če hoče razbistriti, kar je bilo, ustvariti si popolno sliko, je ta slika nova, ni verna; in tudi ni jasna, ni živa, zato ker je čudno tuja, čudno daljna njegovemu srcu. Podobe so sence, valovite, komaj razločne; govore v napol razumljivem jeziku, njih koraki ne odmevajo, njih smeh je brez zvoka, in mahoma se pogreznejo v nič.

Stotisoči padajo; ali jih vidiš? Ne vidiš jih, niti ene solze še nisi preli zanje. Če bi te zob zabelel, bi begal brezumen po izbi, bi vzdihoval in klet. Prevelik je čas, zato gre mimo tebe; šele tvoji vnuk bo trepetal in bo vriskal, se bo jokati in smejal. Čez mero je vse, kar je; pogled je zasit, srce je otopelo; človek gleda silne fantome, ne razloči jim oblik, ne spozna njih grozote in ogromnosti; strahoma se skrije v temno lupino bolečine, ki mu je bila namenjena in ki jo more premagati.

Ležal je na Gradu, na tleh, na nizki slammici; v tilniku ga je bolelo, ker ni bilo vzglavja. Po sobi se je gnetlo in prerivalo mnogo ljudi; brez opravila so bili, ali vsem se je nekam mudilo, vsi so bili nagli in hlasi v svojih kretanjih, razdraženi v besedah, prisiljeni v smehu. Nekateri so ležali

IV.

Javna prodaja je bila nekaj tednov pozneje pri Spodnjem planincu. Prodajalo se je njegovo posvetstvo. Ponosna sosedja je izterjevala po sodnji osteli dolg.

Le kopisa gorskih gospodarjev je bila zbrana na razprodaji. Sosedje ni bilo, tudi Nandeta ni videl nihče že nekaj dni. Ker se ni oglašil nikdo za kup, plačal je Poloničim oskrbnik posvetstvo, meneč, da je najbolje, če se združi z domaćijo, od katere se je bilo prodalo.

Pol leta je bilo pozneje. O vdo-vi Zgornjega planinca ni bilo čuti glasu. In vendar je bilo veselo dopoldne na gorah. Šest voz svatov se je vozilo namreč na Šent-urško goro. Praznovale so je Nandetovo in Poloničino ženitovanje.

Prijetno je bilo gledati praznične goste, ki so dirjali po sicer slabi gorski cesti navzdol. Na prvem najlepšem vozu je sedela nevesta Polonica poleg svojega druga. Poslednji je ravno mlademu vozniku zapovedoval, naj čez mostič nad kačjim brezdnom varno vozi, kar zagleda v dalji čudno opravljeno žensko, ki se ozira razceste v sto sežnjev globoki pred.

Dolgo se je ugrbalo o čudni ženski. Stoprav zadnji svat spozna v njej davno pogrečano — blazno nevestino mačeho, Zgornjo planinko.

Lepo je Planinčovo postopje dandanes v vzhodju gozda Vase-ke. Izvrstna je tudi gospodinja, mati Polona, ki ufrva oči s svojim možem Nandetom po tolikih ovirah in neprijetnostih nekaljevo zakonsko srečo, katere ne da za ves svet, ki se razprostira pod njo po hribih in dolinah na daleč okrog.

in spali, glavo skrito med komolci. Nikoli poprej ni videl teh ljudi in tudi ga niso zanimali. Bilo mu je, kakor da je na plešiču in da se mu je brigati za soplesalec je toliko, kolikor ga motijo. Od prve ure, ko je živil med njimi, se mu je zdelo, da so vsi v nekakšni megli, v gostem, z rumenim prahom napolnjenem, komaj prozornem vzduhu — in prav tako se mu je zdelo, kadar je bil na plešiču. Stopil je kdo časih nenadoma tako blizu predenj, naravnost iz megle, da je bil ves klor od rezke luči obžarjen in da bi mu lahko pogledal v dušo dno; in se je takoj v meglo povrnil. Prerekal se je z nekaterimi, smejal se z mnogimi, razgovarjal se veselo in naglas, ali "na drugem kraju", v srca drugem kotu je občutil, da je tako ravnal v sanjah, da je bil le senea med sencami.

Vedel je, da jezdil preko vesoljne zemlje Boecklinov strašni jezdec, nasilna smrt. Vedel je, da se pod svetopisemskega konja kopiti rušijo in porajajo svetovi, da nosi ogenj v svoji grivi, kugo v svoji sapi. Tako je nadalje še vedel, da je to samo njegovo življenje na slammici in v družbi sene podobno mrzlemu dihu, ki ga pošlje zunaj, v veter skozi špranjo ob oknu na posteljo lenuha. Potrudil se je včasih, da bi si natančno razložil, kje da je in čemu; in da bi spoznal svoje dobe strahotno veličino, kakor jo je zdaleč slutil. Ta trud pa je bil prisiljen in neodkritosen; kakor da bi bral zgodovino kitajskega cesarstva, si prigravjal, da je sila zanimiva, ter hkrati zehaje občutil, da ga ne zanima čisto nič. Zatolet se je celo, da mu je bilo dolgčas in da se mu je zadrževalo ob belem dnevu. Še te sence, ki so se gnetle in prerivale po sobi, so bile nerazločne sence je zategadelj, ker jih je bil na kopico nargmačil zunanji vihar.

Njegovo resnično življenje je bilo vse drugje; bilo je v krajih, v upanjih, spominih, ki niso bili v

Triumfalni dnevi kmetiške misli v Pragi.

Veliko in sijajno zmago je doživela o Binkošti kmetiška misel v Pragi. Stotisoči so se jej poklonili ta dan, in stotisoči so občudovali, ko so videli njeno silo. Niti Praga, ki je vajena videti vsako leto večje slavnosti, ni še nikdar doživela tako sijajne manifestacije, kakršne je bil ravno binkošten zmagoslavje pohod češko-slovaških in slovaških kmetovalcev. Ne samo, da je binkoštna zmaga naših čeških bratov prekosila po svojem številu vse dosedanje sprevede, se je praška manifestacija odlikovala tudi po tem, da so se je udeležili samo ljudje dela, oni, ki so stober države in ki se tega tudi zavedajo. Zato je bil binkoštni pohod slovaških kmetovalcev jasna in odločna zahteva, da gre vlada tistemu, ki vse življenje združuje in ki je podlaga vse sreče. Z nepremagljivo silo je bilo to izrečeno in ni bilo Pražana, ki ne bi tega uvideval.

Zmaga naših bratov je bila popolna. Pet strank je imelo isti dan plenarno zborovanje v Pragi, toda Pražani se opazili le eno zborovanje, ker v močnostni nastopa kmetovalcev je izginilo vse drugo. Čeprav so isti dan zborovale stranke, ki si laste pravice absolutne vlade v narod, kakor komunisti, ki so razglašali, da imajo 350.000 organiziranih delavcev za seboj, je bil vendar viden samo nastop kmetovalcev. Narodni socialisti, nedavno še tak mogočna stranka, Amerikanci in Modračkova skupina so dalje nastopali ob binkoštnih dneh, pa tudi vsi njih tisoči so dosegli le to, da so utonili v stotisočkih kmetov in vse češkoslovaške. Tako je bil triumf čeških kmetovalcev popoln in neomajen in Praga ga je morala priznati in se prikloniti pred njim.

Češki svet pa se je priklonil tudi pred zmago kmetiške misli same. Vse mogoče stranke so zborovale ta dan, toda vse njih besede, vsi njih hrupni in medenoladki programi so postali nenčinkoviti spričo priproste, toda bisernoglasne kmetiške misli. Iz zemlje, te ne gosposke, kakor trpi ravno —

prav nikakšni zvezi s tem življenjem med sencami. Posegel je s smehljajočo ljubeznijo daleč nazaj v najmlajša svoja leta. Domislil se je svoje prve prave ljubice, srne, rjavooke Anke, in spreletelo ga je po telesu kakor pritajeno ihtenje. Anka je bila mrtva; komaj so bile izpregledale njene oči, so že ugasnile. Dalje je romal njegov spomin, od groba do groba; mnogo jih je bilo, ob malokaterem je stalo znamenje. Obšla ga je grenka, neusmiljena, pekoča zavest, da med vsemi tistimi, ki so tiho spali, ni bilo niti enega, kateremu bi ne bil nikoli storil krivice. Z grozo je pomislil: "Med ranami, ki so parale njih srea, je bila vselej tudi ena od mojega noža."

Okrnil se je k tovarišu, ki je ležal poleg njega na slammici.

"Ti, veš kam se napotim koj, kadar pridem odtod? Naravnost k očetu. Star je in čisto sam. Če mu odtajam eno sam ovecerno uro življenja, bo obilo tolažbe za vse, kar sem mu kdaj storil hudega njemu in drugim. Tako bo vsaj eden med mnogimi, ki bo še v grob smehljaje in brez očitavanja mislil name!"

Tovariš ga je pogledal z zamolkim očesom, pomislil je, nazadnje je rekel:

"Danes dopoldne sem govoril s svojo nevesto."

"Kaj je povedala?"

"Nič posebnega. Zdal, ko pada je stotisoči, kakor bi travo kosil. Povedala je, da ti je oče umrl; je pred tednom dni."

"Pa kaj je drugega še povedala?"

"Nič novega. Po Visli plava je trupla kar od brega do brega ... in po Drini ..."

"Ali je morda rekla, da je umrl oče čisto sam?"

"Menda čisto sam ..."

Vzdignil se je s slammice težak in truden, ozrl se je po sencah, ki so se do stropa majale pred njim, nato se je napotil na hodnik. Ko se je vrnil, je bil bled in star.

velike matere človeštva, izhaja vse in njeno zdravje, njena svežost in njena elementarna sila so temelji kmetiške misli. Zato je njena moč neodoljiva, zato triumfirava vselej, kadar le nastopi. Še prav poseben triumf pa ji je zagotovljen tedaj, kadar jo izpoprednega in zavednega češkega ljudstva.

Vsi češki rodoljubi so iz dna duše pozdravljali to triumfalno zmago, čeprav jih je stanovski poklic morebiti že davno ločil od kmetovalca. Toda videli so, da je obstoj državi zagotovljen in da je dragokupljena svoboda češkoslovaškega naroda trdna, ker jo branijo napredni polki čeških kmetovalcev, katerih živlave roke in katerih pogumna srea so trden zid proti vsem napadom sovražnikov.

Ne more biti kmetovalec kaj drugega kakor rodoljub. Od njegovega znojna rodi zemlja in od njegove ljubezni do zemlje živi narod — država. Zato bo kmetovalec večno branil zemljo, zato bo stalno najboljši, najpoštenjši, najbravnejši bojevnik za domovino, za njeno zemljo. In češki kmetovalci so izpovedali to glasno in s takim poudarkom, da je moral vsakdo uvideti, da ni državnotvorne stranke v deželi, ki bi se mogla primerjati s kmetiško. Zategadelj so tudi bili praški binkoštni dnevi praznik rodoljubov, triumf države in njene misli, in zategadelj narodni praznik prve vrste.

Če pa je kmetovalec odločno za državo, potem iz tega še ne sledi, da podpira vsak sistem, vsako krivico v državi. Kmetovalec je pošteno za državo, toda le za pošteno državo. Hoče dobro in trdno upravo taer brezobzirno zruši vsako upravo, ki je slaba, koruptna, podkupljiva ali izkvarjena. Zaradi tega je tudi kmetovalec najbolj državni vreden, ker ne krepi le države misli, ampak skrbi tudi za njeno zdravje, za poštenost uprave. In v tem tiči nov pomen praške zmage.

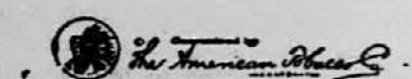
Ni ga stano, ki bi toliko trpel zaradi našljaja duhovske in posvetne zmage, kakor trpi ravno —

ADVERTISEMENTS.

Cigarette

It's Toasted

SLOV. NOTARSKA PISARNA

Anton Zbašnik

soba 102 Bakewell Bldg.,

Pittsburgh, Pa.

Nasproti Courta

izdeluje raznovrstne notarske dokumente,

kot na pr. pooblastila, kupne pogodbe,

pobornice, zapise izlaze in prošnje

za dobavo svojcev iz starega kraja. Pre-

sekuje lastninsko pravico zemljišč tu

in v starem kraju, posreduje v tožbenih

zadevah med strankami tu in v domovi-

ni, izdeluje prevode iz slovenščine na

angleški jezik, ali obratno, tolaži na

sodnji ali pri komenzacijskih razpra-

vah in daje vsakovrstne informacije za-

stojni. Cene nizke, delo točno in pravilno.

Nasproti Courta

izdeluje raznovrstne notarske dokumente,

kot na pr. pooblastila, kupne pogodbe,

pobornice, zapise izlaze in prošnje

za dobavo svojcev iz starega kraja. Pre-

sekuje lastninsko pravico zemljišč tu

in v starem kraju, posreduje v tožbenih

zadevah med strankami tu in v domovi-

ni, izdeluje prevode iz slovenščine na

angleški jezik, ali obratno, tolaži na

sodnji ali pri komenzacijskih razpra-

vah in daje vsakovrstne informacije za-

stojni. Cene nizke, delo točno in pravilno.

Nasproti Courta

izdeluje raznovrstne notarske dokumente,

kot na pr. pooblastila, kupne pogodbe,

pobornice, zapise izlaze in prošnje

za dobavo svojcev iz starega kraja. Pre-

sekuje lastninsko pravico zemljišč tu

in v starem kraju, posreduje v tožbenih

zadevah med strankami tu in v domovi-

ni, izdeluje prevode iz slovenščine na

angleški jezik, ali obratno, tolaži na

sodnji ali pri komenzacijskih razpra-

vah in daje vsakovrstne informacije za-

stojni. Cene nizke, delo točno in pravilno.

Nasproti Courta

izdeluje raznovrstne notarske dokumente,

kot na pr. pooblastila, kupne pogodbe,

pobornice, zapise izlaze in prošnje

za dobavo svojcev iz starega kraja. Pre-

sekuje lastninsko pravico zemljišč tu

in v starem kraju, posreduje v tožbenih

zadevah med strankami tu in v domovi-

ni, izdeluje prevode iz slovenščine na

angleški jezik, ali obratno, tolaži na

sodnji ali pri komenzacijskih razpra-

vah in daje vsakovrstne informacije za-

stojni. Cene nizke, delo točno in pravilno.

Nasprot

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisatelj Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

23

(Nadaljevanje.)

Deseto poglavje.

Hiša gospoda Plante je bila majhna in ozka. Bila je to hiša modrih. Tri velike sobe v pritličju, štiri čimnate v prvem nadstropju in soba pod streho za služabnike, to je predstavljalo vse prostore te hiše. Vseposvdo je bilo opaziti zanikrnost človeka, ki se je pred leti umaknil iz sveta, ki se ni niti najmanj brigal za predmete, ki so ga obdajali. Pohištvo je bilo v slabem stanju, čeprav je moralo biti nekoč elegantno. Lak je odpadal, ure niso več kazale pravega časa in zavese so bile obledle od solca na nekaterih mestih. Le knjižnica je kazala dnevno skrb in pozornost.

Dolge vrste knjig so bile razvrščene po policah in na mizi v bližini ognjišča so stale najbolj priljubljene knjige gospoda Plante, diskretne tovarišice njegove osamljenosti. Obširen cvetličnjak, opremljen z vsem potrebnim, je predstavljala njegov edini luksus.

Dva služabnika, udova Petit, kuharica in gospodinja ter Louis, vrtnar, sta bivala v hiši. Ta dva sta govorila le malo, kajti gospod Planta, ki je ponavadi molčal, tudi ni mogel slišati, da bi drugi govorili. Molk je bil vsled tega despotična postava v tej hiši. To je bilo izprva zelo težko za madamo Petit. Bila je zelo zgovorna, tako zgovorna, da je šla k izpovedi, če ni našla nikogar, ki bi kramljala z njo. Izpovedovati se je pomenjalo zanjo klepetati. Več kot dvajsetkrat je le malo manjkalo, da ni zapustila službe. Misel na zagotovljeno penzijo pa jo je zadrževala. Počasi pa se je privadila obvladani svojega jezika in tudi temu samostanskemu molku. Izven hiše pa se je osvetila za vse zadržke v hiši sami ter dohitela med sosedo časa, katerega je izkubila doma.

Zelo je bila razkačena na dan umora. Ob enajstih, potem ko je šla ven po novice je pripravila kosilo za svojega gospoda. On pa se ni prikazal. Čakala je eno uro, dve uri, pet ur, a gospoda od nikoder. Hotela je poslati Louisa, a slednji je bil molčeče narave ter ji rekel, naj gre sama. Hiša je bila oblegana od sosedin, ki so prišle po novice, ker so mislile, da je madama Petit dobro informirana. Ona pa jim ni mogla povedati ničesar novega.

Proti peti uri je prišla pripravljati večerjo. Ko pa je ura v vasi udarila osem, ni bilo gospoda še od nikoder. Ob devetih je bila dobra ženska že vsa iz sebe ter prišla zmerjati Louisa, ki je prišel v kuhinjo ter mirno zavijal krožnik juhe.

Tedaj pa se je oglasil zvonec.

Konecno je prišel.

Ni pa bil gospod, temveč majhen deček, katerega je poslal gospod Planta z Valfeji, da obvesti madamo Petit, da se bo kmalu vrnil domov ter privedel s seboj dva gosta, ki bosta večerjala in spala v hiši. Vse časti vredna ženska je skoro omedlela. Bilo je prvokrat v petih letih, da je gospod Planta povabil človeka na obed ali večerjo. Na dnu vse tega je morala tičati skrivnost, — tako si je mislila Petit.

Naročiti večerjo ob tej uri, — je mrmrala. — Kje ima pamet? Ko pa je razmišljala nekaj časa, je dostavila:

— Pojdi Louis in zavij trem piščancem vratove. Pogledj tudi, če je kaj zrelega grozdja in prinesi vina iz kleti.

Večerja je bila skoro pripravljena, ko se je oglasil zvonec. Prišel je Baptiste, izvanredno slabe volje, ter prinesel nočno srajco gospod Lekoka.

— Vidite, — je rekel prati kuharici, — kaj mi je dal človek, ki je pri vašem gospodu, naj prinesem sem.

— Kakšen človek?

— Kaj jaz vem. On je špijon, poslan iz Pariza radi te Valfeji zadeve. Najbrž ni dosti vreden.

— On vendar ni sam z gopodom?

— No, doktor Gendron je v družbi obeh.

Madama Petit je hotela izgovoriti nekaj novic iz Baptista, a slednjemu se je samemu mudilo domov, da vidi, kaj se godi v hiši in vsled tega se je na kratko poslovil.

Potekla je še nadaljna ura in več in madama Petit je ravno jezno izjavila Louisu, da bo vrgla večerjo skozi okno, ko se je konečno pokazal njen gospodar, spremljan od svojih dveh gostov. Niti ene besede niso izmenjali, potem, ko so zapustili hišo župana. Brez ozira na napose večera in dneva so hoteli razmišljati. Madama Petit je zaman izpraševala njih obraze, kajti slednji niso razodevali ničesar. Ni pa soglašala z Baptisom glede gospoda Lekoka. Zdel se ji je dobrodušen in celo nekoliko bedast. Čeprav ni družba tekom večerje molčala, se je vendar, kot vsled tihega sporazuma, izogibala vsakemu pogovoru glede dogodkov dneva. Nikdo bi si ne mogel misliti, da so bili ravno kar priče, če ne igralci v tragediji gradu Valfeji, tako mirni so bili in tako brezbržno so govorili o vseh mogočih stvareh. Od časa do časa je seveda ostalo kako vprašanje neodgovorjeno ali pa je prišel odgovor počasi.

Louis je stregel pri mizi ter natakaj vina. Madama Petit je prišla na klet, imela ušesa na široko odprta ter puščala včasih tudi vrata odprta v pričakovanju, da bo kaj izvedela. Uboga ženska! Pripravila je izvrstno večerjo, a nikdo ji ni posvečal niti najmanjšje pozornosti.

Gospod Lekok je ljubil sadje. Ko pa je postavil Louis na mizo krožnik krasnega grozdja, se ni niti nasmehnil. Dr. Gendron bi prišel v zadrego, če bi ga kdo vprašal, kaj je jedel.

Večerja je bila že skoro končana, ko se je gospod Planta navelič obziral, katerega je navzočnost služabnikov nalagala zbrani družbi. Vsled tega je rekel kuharici:

— Dali nam boste kavo v knjižnici ter se nato lahko umaknete in Louis tudi.

— Ta dva gospoda ne poznata svojih sob, — je rekla madama Petit, koje prisluskovalni načrti so bili vsled tega povelja prekršani. — Mogoče bosta kaj potrebovala.

— Jaz sam jima bom pokazal sobi, — je rekel Planta suhoparno. — Če bosta kaj potrebovala, sem jaz tukaj.

Odšli so v knjižnico. Gospod Planta je vzel škaflijo smodk ter pričel ponujati, rekoč:

— Zdravo je malo pokaditi pred spanjem.

Gospod Lekok je prižgal aromatično zelišče ter pripomnil:

— Vidva gresta lahko spat, če se vama ljubi. Jaz pa sem obsojen, kot vidim, na noč brez spanja. Predno pa se lotim pisanja, vas hočem vprašati nekaj stvari, gospod Planta.

Planta se je priklonil v znamenje privoljenja.

— Pričeti moramo zopet s svojim pogovorom, — je nadaljeval detektiv, — ter primerjati naše sklepe. Vse naše luči niso preveč, da vržejo malo dnevne luči na to zadevo, ki je ena najtemnejših, kar

sem jih imel kedaj v rokah. Položaj je nevaren in čas kratek. Od naše bistrornosti je odvisna usoda več nedolžnih ljudi, katere se dolži resnih zločinov. Mi imamo teorijo, a gospod Domini jo ima tudi in njegova, kar moramo priznati, temelji na materialnih dejstvih, dočim počiva naša na zelo oporečnih občutkih in logičnih sklepih.

— Mi imamo več kot občutke in sumnje, — je rekel gospod Planta.

— In jaz bom dokazal to, pri moji veri, — je vzkliknil gospod Lekok. — Zadeva je komplicirana in težavna — in to temboljše. Če bi bila stvar enostavna, bi se vrnil takoj v Pariz ter vam poslal jutri nekega drugega moža. Lahke uganke prepuščam otrokom. Jaz hočem uganke, ki jih navidez ni mogoče uganiti, jaz hočem boj, ki kaže moje zmožnosti in ovire, da jih premagam.

Gospod Planta in zdravnik sta nepremično zrla v govornika. Videti je bilo kot da se je izpremenil. Bil je isti človek s plavimi lasmi in brki, v isti sukni Glas, obraz in celo posamezne poteze lica pa so se izpremenile. Njegovo oko je blestelo v ognju navdušenja, njegov glas je pel in njegove oblastne kretnje so potrjevale smelost in energijo njegovega sklepa.

(Dalje prihodnjič.)

Industrijska kriza na Češkem.

Velika gospodarska kriza zapadne Evrope nastopa nevdržno pot proti vzhodu. Na Češkem je postalo za kovinsko in steklarsko industrijo stanje naravnost akutno. Skladišča so prenapolnjena, ker ni izvoza, in posledica tega je nezaposlenost delavstva, ki stavi svoje nove zahteve. Industrijska kriza na Češkem je precej podobna angleški, s to razliko, da so na Angleškem cene za prehrano padle na skoro predvojno nivo, na Češkem pa le malo. Na Angleškem je nastal oster socialni boj med delodajalci in delavci radi znižanja plač, ki naj bi omogočilo konkurenco domače industrije s tujco. Isto je na Češkem. V steklarski in tekstilni industriji tekmuje nemška industrija s češko na svetovnem trgu s 50 odstotki in pri strojih s 60 odstotki. Vzrok za to je več. Predvsem so se čemoslovaški industrijalci na glavnem zboru dne 28. maja v Pragi pritoževali nad previsokim direktnim obdačjem industrije in nad previsoko tarifno politiko železniškega ministrstva, ki onemogoča vsako tekmo na svetovnem trgu. Zahtevali so, da mora storjeno delo odlašati odgovarjati razmeroma visokim delavskim plačam na Češkem, ako se hoče ohraniti industrija in s tem zaposlenost delavstva. Minister dr. Hotovec je priznal, da je bila politika zunanje trgovine umerjena s političnega in ne s trgovinskega vidika. Ta politika se pa mora spremeniti, ker je Češka navezana na izvoz. Zato se bo dvignila kontrola nad trgovino z inozemstvom. Kovinska industrija zahteva v novi kolektivni pogodbi deset procentno znižanje plač, 10 procenten odpust delavstva in 10 odstotkov v zmanjšanje delavskega časa. Naravno, da je zadelo to na odpor delavstva, ki se brani prevzeti vsa bremena za omogočenje izvoza na svoje rame.

ADVERTISEMENT.

VABILO

k plesni veselici, katero priredi društvo Marije Pomagaj v Little Falls, N. Y., v soboto 2. julija v dvorani društva sv. Jožefa na 36 Danube St. Cenjeni rojaki in rojakinje v Little Falls in bližnji okolici so vljudno vabljeni, da se vdeležijo te veselice. Za razvedrilo bo dobro preskrbljeno. Na veselo svidenje dne 2. julija!

Odbor

društva Marije Pomagaj.

Kje je FRANK ŽIBERNA? Doma je iz Tomaja na Krasu. Pred letom dni je bival v Clevelandu, Ohio. Imam mnogo važnih novic za njega iz starega kraja. Če kdo izmed rojakov ve za njega, naj mi blagovolno javi, ali pa če sam žita ta oglas, naj mi piše na sledeči naslov: Anthony Renčelj, 2555 Salmon St., Philadelphia, Pa. (28-29-6)

VABILO

na veliko plesno in zabavno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija štev. 36 JSKJ. v Conemaugh, Pa., na dan devetnajste obletnice, to je 4. julija 1921. Ker je to prvo društvo v tej okolici in je v času svojega 19letnega obstanka veliko pripomoglo do našega napredka v tej okolici, upamo, da nas blagovoli posetiti na omenjeni veselici vsi rojaki in rojakinje iz te okolice. Za izvrstno postrežbo v vseh ozirom bo jako dobro preskrbljeno. Začetek veselice ob 2. uri popoldne. Vstopnina za moške 50¢, dame prostje. K obilni vdeležbi vabi odbor.

P. S. — Člani društva so proseni, da se vdeležijo te veselice vsi brez izjeme. Kdor se ne vdeležijo, bo plačal svoto \$1.00 v društveno blagajno, najsi bližnji ali pa oddaljeni. Tako je bilo sklenjeno na zadnji seji dne 19. junija 1921. John Brezovec, tajnik. (28-30-6)

CENIK KNJIG

katere se dobi pri

Slovenic Publishing Co.

82 Cortlandt St. New York

Použne knjige.	Ne v Ameriko.	Šesti del	
Hitri računar	.65		1.80
Nemški abecednik	.95		
Nemško-angleški tolmač	.60	Gledališka igra.	
Pravilo dostojnosti	.30	Bevček Andrejček	.50
Slovensko-angleški slovar	1.50	Zemljevidi.	
var. trdo v platno vezan	1.50	Združenih držav	.15
Slovensko-nemški slovar (Janežič Bartol)	4.00	Kranjske dežele	.10
Slovensko-nemški slovarček	1.00	Zemljevid Evrope	.30
Zabavne iz razne druge knjige.		Velika stenaka mapa Evrope	2.50
Amerika in Amerikanci	5.00	Zemljevidi: New York, Ill., Kans., Colo., Mont. Pa., Minn., Wis., Wyo., W. Va., Alaska vsaki po	.30
Knjiga za lahkomišelnost ljudi. spisal I. Cankar 1.75		Molitveniki.	
Pet tednov v srakoplovu 2.00		Rajski Glasovi	.90
Doli s orožjem	.60	v platno vezano	1.80
Zbrani spisi Jakob Alešev		v usnje vezano	1.70
Kako sem se jaz likal	1.25	sveta Ura	1.00
Prvi del	1.25	v platno vezano	2.00
Drugi del	1.00	v usnje vezano	1.80
Tretji del	1.00		
Ljubljanske slike			
Četrti in peti del	1.50		

Opomba: Naročilom je priložen denarna vrednost, bodisi v gotovini, poštali nakaznici ali poštini zmanjšan. Poština je pri vseh cenah vračunjena.

ADVERTISEMENT.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Ali je vaš jezik pobeljen?

Ako je, vzemite to naznanje kot za svarilo. Jezik, ki je pokrit z belimi ali rjavimi piasčic navadno pomeni, da so v neredu jetra in prebavni aparat.

Severa's Balzol

(preje Severa's Življenski b-lzami) in balzami tablični, kakor tudi te- b-lzami in tableti skupaj, popravi tako pokvarjenost. Popravi jetra, povzroča tek in uredi prebavo. Pravo zdravilo za ponavljajoča se zaprtja. Cena 85¢. Pri lekarni.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Podpisana prosim cenjene rojake, če kdo ve za mojega moža VALENTINA ŠUSTARŠIČ, da bi mi naznanil njegov naslov. Leta 1912 je odšel v Ameriko ter mi pustil 3 mesece starega otroka. Leta 1914 je bil njegov naslov: R. R. 8, Box 133, Pittsburg, Kansas, in potem se mi ni več oglasil. Ako kateri rojakov ve njegov naslov, naj mi blagovoli naznaniti, ali naj ga opozori na ta oglas, da se mi lahko sam oglasim. Jaz sem prišla pred kratkim iz starega kraja in če se mi kmalu ne javi, se bom poročila z drugim. — Theresa Šustaršič in sin, 1111 East 61. St., Cleveland, Ohio. (25-29-6)

FARME! — FARME!

Rojaki! Sedaj ravno v teh časih se vam nudi dobra prilika, ako hočete iti na farme, ako hočete biti sam svoj gospodar, in sicer na dobre farme v bližini mesta Geneva, Ohio, in povečini med samimi Slovenci in Hrvati, kateri vam bodo radi pomagali v vseh ozirom, kar se tiče kmetijstva. — Prodajo se sledeče farme: Farma 54 akrov ob tlakani cesti, hiša 8 sob, velik zelenjak, studenčna voda par korakov od hiše, 6 poslopij, 7 akrov ovsu, 7 akrov vsejane trave, 4 akri koruze, 4 akri krompirja, 14 akrov gobrega gozda, ostalo je pašnik, 12 prašičev, dva konja in kokoši. Izvrstna prilika za rejo prašičev. Cena je \$7500, takoj \$2000, drugo na lahka odplačila. — Farma 50 akrov, hiša 7 sob, cementirana klet in hlev z vsem potrebnim poslopjem in orodjem v najboljšem stanju, 5 krav, 2 doma vzrejena konja, kokoši, 5 ton sena, 200 mernikov goš, 125 mernikov koruze in drugo. Cena \$10,000; takoj \$7000, drugo na lahke obroke. — Farma 92 akrov, še nikoli prodana, se prodaja zaradi starosti gospodarja z vsem potrebnim poslopjem, hiša 10 sob, 1 konj, 1 krava ter 20 ton sena. Cena \$9000; takoj \$4500, drugo na lahke obroke, ali se tudi zame- nja za hišo v mestu. — Farma 8 1/2 akrov za kokošerejo blizu mesta, 200 kokoši, hiša 5 sob in garaža. Cena \$3000; takoj \$1500, drugo na lahke obroke. — Farma 49 akrov, hiša 10 sob, studenčna voda pred hišo, vse potrebno orodje in poslopja, 3 akre trte, 5 krav, 2 konja, več prašičev in kokoši. Cena \$8500; takoj \$5000. — Farma 70 akrov, lepa hiša in vse poslopje, 9 akrov koruze, 9 akrov ovsu, 7 krav, 8 prašičev, 2 konja, kokoši in orodje, drugo je še za vsejati ter 30 akrov pašnika. Proda se zaradi bolezni. Cena \$8500; takoj \$4500, drugo na lahka odplačila. Imamo še več raznih farm naprodaj, ali se pa zamenjajo za hiše v mestu. Za podrobnejša pojasnila se oglasite ali pišite na: Frank Meh & Pisk Co., 6120 Saint Clair Ave., Cleveland, Ohio. (28-29-6)

NOVO! NOVO!

ZNIŽANJE CENE

veljavne od 15. marca naprej.

Cene za pristne glasne Columbia gramofone so padle od 15 do 40 odstotkov. Sedaj imate priliko kupiti pri nas gramofon za nizko ceno.

Pišite nam (tako) po novi omak s novimi cenami ter si prihranite precej dolarjev.

Ivan Pajk
24 Main St., Conemaugh, Pa.

ADVERTISEMENT.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PRIBLIŽNO ODPLU JEJO IZ NEW YORKA.

BERENGARIA	30. jun.	—	Cherbourg	KROONLAND	30. juli.	—	Cherbourg
POCAHONTAS	30. jun.	—	Genoa	WASHINGTON	30. juli.	—	Cherbourg
RYNDAM	2. juli.	—	Boulogne	ROUSILLON	2. avg.	—	Havre
LAFAYETTE	2. juli.	—	Havre	ADRIATIC	3. avg.	—	Cherbourg
ZEELAND	2. juli.	—	Cherbourg	LAFAYETTE	4. avg.	—	Havre
AQUITANIA	5. juli.	—	Cherbourg	FRANCE	4. avg.	—	Havre
LA LORRAINE	6. juli.	—	Havre	MAURETANIA	11. avg.	—	Cherbourg
ADRIATIC	6. juli.	—	Cherbourg	LA LORRAINE	6. avg.	—	Havre
FRANCE	7. juli.	—	Havre	CANOPIC	9. avg.	—	Genoa
FRES. WILSON	9. julija	—	Trst	BERENGARIA	11. avg.	—	Trst
FINLAND	9. julija	—	Cherbourg	SELVEDER	15. avg.	—	Cherbourg
CRETIC	12. juli.	—	Genoa	BOURDONNAIS	9. avg.	—	Havre
MAURETANIA	14. juli.	—	Cherbourg	AQUITANIA	23. avg.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	14. juli.	—	Havre	ZEPHAND	6. avg.	—	Cherbourg
S. MATOIKO	14. juli.	—	Genoa	OLYMPIC	13. avg.	—	Cherbourg
LAPLAND	16. juli.	—	Cherbourg	LA SAVOIE	13. avg.	—	Havre
OLYMPIC	16. juli.	—	Cherbourg	LEOPOLDNA	16. avg.	—	Havre
ARGENTINA	21. julija	—	Trst	PARIS	17. avg.	—	Havre
SAXONIA	23. juli.	—	Cherbourg	LAPLAND	20. avg.	—	Cherbourg
AMERICA	23. juli.	—	Cherbourg	LA TOURAINE	20. avg.	—	Havre
LA TOURAINE	23. juli.	—	Havre	AQUITANIA	23. avg.	—	Cherbourg
ROCHAMBEAU	25. juli.	—	Havre	AMERICA	24. avg.	—	Cherbourg
FINLAND	26. jul.	—	Cherbourg	FRANCE	25. avg.	—	Havre
PARIS	27. juli.	—	Havre	WASHINGTON	27. avg.	—	Cherbourg
CALABRIA	27. juli.	—	Cherbourg	ADRIATIC	31. avg.	—	Cherbourg
AQUITANIA	27. juli.	—	Trst				

Glede cen za vozne listke in vse druge pojavnice, obrnite se na tvrdko FRANK SAKSER STATE BANK

NAREDBA GENERAL. JUGOSL. KONZULATA

Vsak bo lahko dobil potni list, kdor ima dokaze, da je v resnici jugoslovanski podanik.

Soglasno z zadnjim odlokom ministrstva za zunanje zadeve bo konzulat izdajal potne liste vsem državljanom kraljevine Srbov, Slovencev in Hrvatov, ki bodo svojim prošnjam za potni list priključili tudi zadostne dokaze o jugoslovanskem državljanstvu.

Ko se bo konzulat preprčil, da so predloženi dokumenti pristni in zadostni, bo dobil prošilec potni list. V slučaju, da bi pa nastali kakšni pomešiki, bo izdan potni list šele z dovoljenjem ministrstva.

Ker je število prošilec ogromno in z vsakim dnem narašča, ni konzulatu mogoče takoj opraviti vsega dela, toda polagoma bodo prišli vsi na vrsto. Nihče naj ne kupi šifkarte prej, predno se osebno ne zgleda na konzulatu ter dobi potni list.

V vsakem drugem slučaju ne bo konzulat prevzel nobene odgovornosti za šikanje v New Yorku in če ladja, za katero so vzeli karto, odpluje brez njih.

V dokaz državljanstva je treba predložiti: stari potni list, domovnico, vojaško knjižico, delavsko knjižico, krstni list ali potrdilo okrajnega sodišča v starem kraju. Kdor tega nima, bo dobil potni list šele s posebnim dovoljenjem iz ministrstva.

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino, sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da se ga potnik sam kupi, pišite najprvo za tozadevna pojasnila na znano in zanesljivo tvrdko

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York
(Advertisement)

Ne odlašajte

ako nameravate naročiti vozni listek iz stare domovine za Vašo družino, sorodnika ali prijatelja. Pišite za cene in druga potrebna navodila na najstarejšo in skušno slovensko bančno podjetje:

FRANK SAKSER STATE BANK
(potniški oddelek)
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
(Advertisement)

Tako spomlad pisan cvet uvene, če sape zabrij nad njim ledene.

Fran Gestrin.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
ŠPICALIST MOŠKIH BOLEZNI.

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vam morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozl 23 let sem pridobil posebno skušnje pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastupljeno kri, masluje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslablost, bolezni v mehuru, ledicah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlate žile, naduha itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, sredo in petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torek, četrtek in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.
Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmache, da vas razumejo. Jaz sam hrvatsko že iz starega kraja, zato vas lažje ozdravim, ker vas razumem.